

ΜΟΥΣΕΙΟ ΓΟΥΛΑΝΔΡΗ ΦΥΣΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΤΟΠΙΩΝ - ΥΔΡΟΤΟΠΙΩΝ

**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΥΠΕΧΩΔΕ – ΕΚΒΥ
1999 - 2001**

ΕΚΘΕΣΗ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΗΣ ΒΕΡΝΗΣ

*(Για τη διατήρηση της άγριας ζωής και των φυσικών
οικοτόπων της Ευρώπης)*

Υπεύθυνη Σύνταξης: Δρ Εύα Παπαστεργιάδου

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 1999

Γενικά στοιχεία

Η Διεθνής Σύμβαση για τη Διατήρηση της άγριας ζωής και των φυσικών οικοτόπων της Ευρώπης, και γενικότερα του φυσικού περιβάλλοντος, υπογράφηκε στη Βέρνη της Ελβετίας στις 19 Σεπτεμβρίου 1979. Τη Σύμβαση αυτή υπέγραψαν τα Κράτη –μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης αλλά και άλλες χώρες. Τέθηκε σε ισχύ τον Ιούνιο του 1982.

Η Σύμβαση της Βέρνης όπως καθιερώθηκε να ονομάζεται, κυρώθηκε με το Νόμο 1335/ 1983 από την Ελλάδα και έχει την ισχύ που ορίζει το άρθρο 28 παρ.1 του Συντάγματος.

Το πρωτότυπο κείμενο της Σύμβασης είναι στη Γαλλική γλώσσα και περιλαμβάνει 24 άρθρα και 4 Παραρτήματα (Παραρτήματα I, II, III, IV). Στο Παράρτημα I περιλαμβάνονται τα είδη χλωρίδας τα οποία πρέπει να τεθούν υπό αυστηρή προστασία, στο Παράρτημα II περιλαμβάνονται τα είδη πανίδας τα οποία επίσης πρέπει να τεθούν υπό αυστηρή προστασία και απαγορεύεται με οποιοδήποτε τρόπο κατοχή και θανάτωσή τους, στο Παράρτημα III περιλαμβάνονται τα είδη πανίδας τα οποία πρέπει να τεθούν υπό προστασία έτσι ώστε να παραμείνει ο πληθυσμός τους σε ικανοποιητικά επίπεδα και στο Παράρτημα IV αναφέρονται τα απαγορευμένα μέσα και οι μέθοδοι κυνηγίου και άλλων μορφών εκμεταλλεύσεως. Η σύμβαση της Βέρνης προβλέπει ότι τα συμβαλλόμενα κράτη θα λάβουν μέτρα για την προστασία των φυσικών οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα της.

Σύμφωνα με τη Σύμβαση αυτή, τα συμβαλλόμενα μέρη υποχρεώνονται να προστατεύουν τους πληθυσμούς της αυτοφυούς χλωρίδας και άγριας πανίδας και να δίνουν ιδιαίτερο βάρος στα ευάλωτα είδη και σε όσα κινδυνεύουν με εξαφάνιση. Στα τελευταία περιλαμβάνονται και τα μεταναστευτικά είδη.

Συγκεκριμένα κάθε συμβαλλόμενο κράτος αναλαμβάνει:

- Να πάρει τα κατάλληλα και απαραίτητα μέτρα, νομοθετικά ή διοικητικά, που θα διασφαλίσουν τη διατήρηση των οικοτόπων(ενδιαιτημάτων) της αυτοφυούς

χλωρίδας και της άγριας πανίδας (ιδιαίτερα των ειδών που αναφέρονται στο Παραρτήματα I, II), καθώς και τη διατήρηση και προστασία των φυσικών οικοτόπων που απειλούνται (Άρθρο 4,1).

- Να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στην προστασία περιοχών σημαντικών για τα μεταναστευτικά είδη που αναφέρονται στα Παραρτήματα II και III και οι οποίες βρίσκονται στην κατάλληλη θέση σε σχέση με τις μεταναστευτικές οδούς για να χρησιμοποιούνται για ξεχειμώνιασμα, στάση, εύρεση τροφής, αναπαραγωγή ή αλλαγή φτερώματος (Άρθρο 4, 3).
- Να απαγορεύσει την εκ προθέσεως βλάβη ή καταστροφή των τόπων αναπαραγωγής ή των περιοχών ανάπαυσης των ειδών του Παραρτήματος II (Άρθρο 6,β).

Θεσμικά όργανα

Γραμματεία της Σύμβασης

Η Γραμματεία της Σύμβασης της Βέρνης είναι υπεύθυνη για το συντονισμό των δράσεων, την οργάνωση των συναντήσεων και την διασφάλιση της επικοινωνίας μεταξύ των συμβαλλομένων μερών. Η έδρα της βρίσκεται στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Ευρώπης, στο Στρασβούργο της Γαλλίας.

Διαρκής ή Μόνιμη Επιτροπή (Standing Committee)

Η Σύμβαση της Βέρνης προβλέπει ότι ο έλεγχος της εφαρμογής της στα συμβαλλόμενα Κράτη ασκείται από μία ‘Διαρκή Επιτροπή’(Standing Committee), η οποία αποτελείται από μέλη που έχουν υποδειχθεί από τα Κράτη και της οποίας οι αρμοδιότητες είναι:

- η παρακολούθηση της Σύμβασης και η πρόταση ενδεδειγμένων μεταβολών που κρίνονται ωφέλιμες για την επιτυχέστερη εφαρμογή της,

- η παρουσίαση προς τα Κράτη ‘‘υποδείξεων’’ όσον αφορά στη μη συμμόρφωση τους σε ειδικά θέματα, προς τις δεσμεύσεις που έχουν αναλάβει με την υπογραφή της Σύμβασης, και
- η πρόταση, προς τα Κράτη –μέλη, συγκεκριμένων μέτρων για τη βελτίωση της εφαρμογής της Σύμβασης

Για την εκπλήρωση της αποστολής της η Διαρκής Επιτροπή μπορεί να προβλέπει συνεδριάσεις ομάδων εμπειρογνομόνων.

Μετά από κάθε συνεδριάσή της η διαρκής επιτροπή διαβιβάζει έκθεση πεπραγμένων για τις εργασίες και για τη λειτουργία της Σύμβασης, στην Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Επιστημονικές Ομάδες Εργασίας (Scientific Working Groups)

Στα πλαίσια της Σύμβασης της Βέρνης λειτουργούν ομάδες εργασίας, οι οποίες επεξεργάζονται διάφορα θεματικά αντικείμενα της Σύμβασης. Στις Επιστημονικές αυτές ομάδες εργασίας τα κράτη μέλη ορίζουν έναν ή περισσότερους ειδικούς οι οποίοι αντιπροσωπεύουν αντίστοιχα το κράτος μέλος και συμμετέχουν στις σχετικές συναντήσεις εργασίας. Οι συναντήσεις εργασίας έχουν καθορισμένο χαρακτήρα και πραγματοποιούνται συνήθως μία ή δύο φορές το χρόνο στην έδρα της Γραμματείας της Σύμβασης στο Συμβούλιο της Ευρώπης.

Τροποποιήσεις και αποφάσεις που αφορούν τη Σύμβασης της Βέρνης ή τα Παραρτήματα της.

Σε ότι αφορά τις τροποποιήσεις της Σύμβασης και των Παραρτημάτων της, καθώς και άλλες σχετικές αποφάσεις, το ΕΚΒΥ έχει στη διάθεση του κυρίως στοιχεία που αφορούν το νεοιδρυόμενο Πανευρωπαϊκό Δίκτυο Emerald, καθώς και ότι αφορά τις τροποποιήσεις των Παραρτημάτων της Σύμβασης που έγιναν στις 5 Μαρτίου 1998 (σχετικό έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρώπης T-PVS 98/12, Strasbourg), και στις 16 Σεπτεμβρίου 1998 (σχετικό έγγραφο του Συμβουλίου της Ευρώπης T-PVS 98/11,

Strasbourg), τα οποία παραχωρήθηκαν από το αρμόδιο τμήμα του ΥΠΕΧΩΔΕ. Ο πλήρης φάκελος και το αρχείο της Σύμβασης βρίσκονται στο Τμήμα Διαχείρισης Φυσικού Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ.

Συναντήσεις Εργασίας (εντός του 1999).

1. Το ΕΚΒΥ συμμετείχε στις ακόλουθες Συναντήσεις:

Α) στη Συνάντηση Εργασίας της Επιτροπής Ειδικών για τα Φυτά της Σύμβασης της Βέρνης, που πραγματοποιήθηκε στις 22 & 23 Μαρτίου 1999 στο Στρασβούργο, Γαλλία (Εκθεση ΕΚΒΥ, Δρ Εύα Παπαστεργιάδου Αρ. Πρωτ. 4352/29.6.99).

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης αφορούσαν:

α) την παρουσίαση της προόδου που πραγματοποιήθηκε στον Ευρωπαϊκό κόκκινο κατάλογο των κινδυνευόντων φυτικών ειδών- βάση δεδομένων.
Αποτελεί έργο χρηματοδοτούμενο από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

β) την παρουσίαση του έργου της αναγνώρισης των σημαντικών περιοχών για τα φυτά στην Τουρκία. Αποτελεί επιστημονική εργασία η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Flora and Fauna International για σημαντικές περιοχές για τα φυτά στην Τουρκία οι οποίες θα μπορούσαν να διερευνηθούν για την ένταξή τους μελλοντικά στο Δίκτυο Emerald.

γ) την παρουσίαση του έργου αναγνώρισης των Microreserves στην Ισπανία. Αποτελεί επιστημονική εργασία η οποία χρηματοδοτήθηκε από το Life.

και

δ) την παρουσίαση του Σχεδίου Δράσης (Action Plan) για το είδος *Cypripedium calceolus* στην Ευρώπη. Είναι είδος της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, απαντά στην Ελλάδα και αναφέρεται στη βάση δεδομένων του Natura2000 από τις περιοχές της Ροδόπης και του Ορβηλου. Η Ελλάδα δεν περιλαμβάνεται στο Σχέδιο δράσης του είδους γιατί

δεν έχει επιβεβαιωθεί με πρόσφατες επιστημονικές εργασίες πεδίου η παρουσία του αλλά μόνο από βιβλιογραφικές αναφορές.

Αποτελεί έργο χρηματοδοτούμενο από το Συμβούλιο της Ευρώπης.

Η Γραμματεία της Σύμβασης της Βέρνης αναφέρθηκε στο μελλοντικό σχεδιασμό της για έναρξη προγραμμάτων για τη προστασία των κινδυνευόντων ειδών που εντάσσονται στο πλαίσιο των ευρύτερων δραστηριοτήτων του Action Theme 11 καθώς και στην εκπόνηση σχεδίων δράσης και για άλλα κινδυνεύοντα είδη χλωρίδας.

Επίσης πραγματοποιήθηκε εκτενής συζήτηση για τις μελλοντικές δραστηριότητες της ομάδας των ειδικών, για τη σχέση τους με άλλα συναφή έργα και την ανάπτυξη κοινών έργων και δράσεων στις χώρες που συμμετέχουν. Η συνάντηση έκλεισε με την εκλογή των νέων προέδρων και αντιπροέδρων.

Β) στην 4η Συνάντηση εργασίας της Επιτροπής Ειδικών για το Δίκτυο Περιοχών Ειδικού Ενδιαφέροντος Διατήρησης EMERALD (ASCI- Areas of Special Conservation Interest), που πραγματοποιήθηκε στις 27-28/9/98 στο Στρασβούργο Γαλλία (Εκθεση ΕΚΒΥ, Δρ Εύα Παπαστεργιάδου Αρ. Πρωτ. 4499/18.10.99).

Τα θέματα της ημερήσιας διάταξης αφορούσαν:

α) την ενημέρωση για την πρόοδο που πραγματοποιήθηκε στα Δίκτυα Emerald, Natura 2000 και PEEN (Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο)

β) την εμπειρία που αποκτήθηκε από τη μέχρι σήμερα εφαρμογή των πιλοτικών έργων του Δικτύου Emerald

γ) της πηγής χρηματοδότησης και

δ) την παρουσίαση της τελικής έκδοσης της βάσης δεδομένων του Δικτύου Emerald.

Στη συνάντηση ο εκπρόσωπος της Γεν. Δ/σης ΧΙ της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. Ο. Diana παρουσίασε την πρόοδο που επετεύχθη στις διάφορες χώρες μέλη της Ε.Ε. σε ότι αφορά το Δίκτυο Natura 2000, την πραγματοποίηση των Βιογεωγραφικών

σεμιναρίων, καθώς και άλλα θέματα σχετικά με την εφαρμογή του Δικτύου. Πληροφορίες και διευκρινίσεις σχετικά με τα Δίκτυα Emerald και PEEN δόθηκαν από τους εκπροσώπους της Γραμματείας της Σύμβασης της Βέρνης.

Γενικά, όλες οι υποψήφιες προς ένταξη στην Ε.Ε. χώρες θα πρέπει να δώσουν προτεραιότητα στην έναρξη της διαδικασίας του Δικτύου Natura 2000, ενώ οι υπόλοιπες χώρες που συμμετέχουν στη Σύμβαση της Βέρνης θα πρέπει να προσπαθήσουν να βρουν χρηματοδότηση για το Δίκτυο Emerald. Τα δύο αυτά Δίκτυα μελλοντικά θα αποτελέσουν τις περιοχές “πυρήνες” του Δικτύου PEEN (Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο) το οποίο ακόμη θα περιλαμβάνει “ρυθμιστικές ζώνες” καθώς και “διαδρόμους” ανάμεσα στις περιοχές.

Η Γραμματεία της Σύμβασης της Βέρνης αναφέρθηκε στο μελλοντικό σχεδιασμό της για άμεση έναρξη προγραμμάτων για τη δημιουργία Δικτύου Emerald στις χώρες Βουλγαρία, Ρωσία, Σλοβενία, Σλοβακία και Τουρκία, ενώ έγινε μια πολύ συνοπτική παρουσίαση από τον εκπρόσωπο της Ισλανδίας για το πιλοτικό πρόγραμμα του Δικτύου Emerald στη χώρα του.

Επίσης υπήρξε μεγάλο ενδιαφέρον και πραγματοποιήθηκε εκτενής συζήτηση για τα χρηματοδοτικά μέσα τόσο για την υλοποίηση του Δικτύου Natura2000 στις υποψήφιες χώρες όσο και για την υλοποίηση του Δικτύου Emerald. Ο εκπρόσωπος της Ε.Ε. αναφέρθηκε στα ήδη γνωστά χρηματοδοτικά μέσα Phare και Tacis, στο Life Τρίτες χώρες καθώς και στα νέα χρηματοδοτικά μέσα ISPA και SAPARD.

Η συνάντηση έκλεισε με την παρουσίαση του λογισμικού για το Δίκτυο Emerald το οποίο έχει πλήρη συμβατότητα με το αντίστοιχο του Natura 2000.

2. Το ΕΚΒΥ κατόπιν αιτήματος του ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Δήμητρα Σπάλα, συμμετείχε στην προετοιμασία της Συνάντησης της “Διαρκούς/ Μόνιμης Επιτροπής”(Standing Committee), της Σύμβασης της Βέρνης που πραγματοποιήθηκε στις 29/11/99 ως τις 4/12/1999, στο Στρασβούργο της Γαλλίας, σε ότι αφορά το επιστημονικό/ τεχνικό μέρος με αποστολή σχολίων καθώς και καταλόγου απειλούμενων ειδών μυκήτων (συνεργασία με κ. Σ.Διαμαντή ΕΘΙΑΓΕ- ΙΔΕ Θέρμης).